

Křížovka adrenalinových žánrů

Adler-Olsen potvrdil
svou pověst autora svěží,
intelekt neurážející
relaxační četby

★★★

Přijít dnes v detektivním žánru s objevným novým vzorcem či svěžím nápadem je výkon už sám o sobě hodný ocenění. Proti opakování se a sklouzávání ke klišé někteří autoři detektivek bojují důrazem na psychologii postav a společenskokritickým rámcem příběhů, jiní zase vytvářením čím dál víc přepálených zápletek a stále vyšinitějších jedinců na obou stranách zákona. Oba postupy mají své příznivce — záleží na tom, co od detektivky očekáváte: zdali zprávu o současném světě zabalenou do atraktivního hávu policejního vyšetřování, nebo odpočinkovou četbu stojící na kupení atrakcí.

Jussi Adler-Olsen, jeden z nejpopulárnějších autorů skandinávské krimi, má sice blíže ke druhé z uvedených skupin, přesto ovšem v limitech žánru cosi nového vymyslet dokázal. Jakkoli zvládá zužitkovat standardní žánrová klišé (životem opotřebovaný hrdina, nesourodá dvojice detektivů), vydal se mimo striktní hranice detektivky, v důsledku

čehož je obtížné jeho romány žánrově zařadit — jsou něco mezi detektivkou, thrillerem a kriminálním románem, od každého asi tak po třetině. Příběhy Carla Mørcka a oddělení Q, zaměřujícího se na staré případy, už od první *Ženy v kleci* stojí na střídajících se dějových liniích, jedné věnované zločinu (sahající do minulosti), druhé líčící vyšetřování té první. Tuto metodu pak ve své sérii více (*Zabijáci*, *Složka 64*) či méně (*Vzkaz v láhvi*) zdařile recykluje a variuje. Adler-Olsenovou silnou stránkou jsou nápadité zápletky, slabinou mechančnost jeho metody. V předcházející *Složce 64* Adler-Olsen počet paralelních linií rozšířil na tři, společenskokritickou zápletkou se přihlásil k inspiraci Stiegem Larssonem a na konec si nechal překvapivý zvrat.

Pátý román série, *Marco*, v nastolené společenskokritické rovině pokračuje, byť poněkud krotce. Výchozím bodem zápletky je defraudace prostředků rozvojové pomoci pro Afriku skupinkou bankéřů a ministerských úředníků, kteří se takto svérázně brání dopadům ekonomické krize. Jak se dá očekávat, podvod se zkomplikuje, a tak je třeba poctivce a kverulanty zlikvidovat. Na vraždu dánského ministerského úředníka Starka je najat muž jménem Zola, jenž vede barvotiskový gang dětských zlodějů a žebračků jako vystřižený z *Olivera Twista*. Jeden z jeho chlapců, inteligentní a vnímavý Marco, se však vůdci vzepře a uteče, přičemž se stane nechtěným svědkem vraždy (najde místo, kam Zolovi lidé odklidili Starkovo tělo). Svědka je třeba umlčet, takže se na ulicích Kodaně rozpoutá divoký hon na patnáctiletého kluka, do něhož se postupně zapojuje čím dál tím víc

aktérů. Mezitím se ke Starkovu zmizení dostane i Carl Mørck se svým týmem a postupně odkrývá pozadí zločinu.

Z nastíněného děje je zřejmé, že Adler-Olsen tentokrát rozehrál dokonce čtyři střídající se linie. Proto také na stránkách románu nastává pořádný zmátek, což není míněno jako výtka, ale konstatování faktu. Problémem je spíše množství postav — vzhledem k tomu, že Adler-Olsen není zrovna mistr psychologické drobnokresby, se v nich ne zcela daří zorientovat. Tuto slabinu vyvažuje dramatický spád románu, jeho akčnost (Marcova linie je z velké části postavena na honičkách), byť kvůli rozsahu (560 stran) tempo není zcela vyvážené a — jak už to u takovýchto tlustošpalkových bestsellerů bývá — čtenář sem tam zalituje, že autor a jeho redaktor neměli odvahu k razantnějšímu krácení: ubrat tak sto stran by textu jen prospělo. Čtenáře uvyklé na autorův styl jistě překvapí závěr — jednak se Adler-Olsen poprvé obešel bez toho, že by Mørcka vystavil ohrožení života, jednak Marcovu linii uzavřel až nepravděpodobným happyendem.

Pátá Adler-Olsenova detektivka je standardně odvedená práce, solidní žánrový střední proud. Jakkoli *Marco* zdaleka nedosahuje originality prvních dvou dílů série, přesto potvrzuje pověst svého autora jako zdatného konstruktéra krimi.

Michal Sýkora

**Jussi Adler-Olsen: *Marco*,
přeložila Kristina Václavů,
Host, Brno 2014**